

lla; *plorinyós; plorinyea*. +*Plorinar* emp., *plorinejar*; +*plorineig* 'traspuadura, degotís, que no arriba a ser tant com una deu o font': «En *El Rovellat* hi ha una mica de *plorineig* ferruginós» Colera (1958); *plorinós*, que he sentit a la Vall d'Aran i Alt Pall., i són també bearnesos *plourinà, plourinoús* (Palay). *Plorós* [Llull]: *plorosament*: «Blanquerna pres umils vestiments de vida ermitana, --- e besà los peus e les mans al apostoli, e *plorosament* lo comenà a Déu» (*Blang.*, *NCl.* II, 257.4); «sa mare li diu —De què estàs *plorosa*? / —Bé tinc que *plorà* si 'm casan per forsa!», *MilàF* (*Romllo.*, 293.6).

Deplorar, ll. *deplorare*: ja en JoMartorell: «Cobrat lo recort, no tardà sobre lo cors mort la ja quasi morta senyora lançar-se, e la boqua freda besar de Tirant --- y ab les mans tremolant los ulls de Tirant obria; los quals primer ab la boca, après ab los seus ulls besant, axí de abundants làgremes omplia, que semblava Tirant, encara mort, plorant, la dolor de la sua Carmesina viva planyent *deplorava*», capítol final (473) de la novella, encara degut a JnMartorell (*Ag.* IV, 361; *EntreDL.*, 373). *Deplorable*. *Deploració*. *Deplorament*.

Implorar, ll. *implorare* [Lacav.]; «Quan sigui mort, que tu em veuràs ull-clos, / i buit i sense l'ànima aquest cos, / de tot desig ja despulat: / quan passaràs pel meu costat, / atansa't més, jo t'ho imploro; / damunt del meu sudari sèu, / i això diràs, amb baixa veu: / —Oh tu, que jo t'he mort i ara t'enyoro!», *Corromines* (versió d'una cançó d'amor de Rudaguí, *O. C.*, 1395). *Implorable*. *Imploració* [Lacav.]; *implorament* [id.]. *Implorador*. *Imploratiu*.

+*Sosplorar* 'traspuar, regalimar' ross.: «—I allò d'aquell camp? —Ès aiga que *susplura*» *Cornellà del Bèrcol*, on acabaren d'explicar: «Ès un +*sosploradís*» (1960).

CPt.: *Ploracossis*. *Ploracossos* [Lab.]. *Ploramorts* [id.]. *Ploramiques* [DTo. 1647: «-icas, *plorayre, plorador*: coepas edit, rutam olfacit, sinapum lacessit)], pròpiament 'que plora a miquetes', d'on *ploramic, ploramiquejar* i també es degué dir *ploramicar*, avui conservat en el Sud valencià, amb alteracions vocàliques: *plormicar* *EnrValor*, c. 1950; «El atra esprà estava Canyís sentat a la porta de sa casa, entretenin-se en --- quan va aplegà Andreuet *plorimecàn*. —No sigues *manyaco* y no plores. Qué 't passa?», *Canyissaes*, 11. Hi ha formes semblants més o menys alterades en el cast. de Cervantes (*lloramico* «lloriqueo», *Quixot* II, 49); port. *choramingas, chorami(n)gar*, mal interpretat per C. Michaëlis, *RLus.* III, 135, com a derivat d'un port. *chorame*; tampoc ho interpreten bé G. de Diego (*Contrib.*, 89; ni Sainéan, *BhZRPb.* I, 61); fr. *pleurnicher*, alteració del norm. *pleurmicher, pleurmiche*. Més variants romàniques en *DECH* IV, 732b25-42.

¹ Més sobre *plorar la brocada*, V. a *SARMENT*.

Plosiu, V. *explosió*

PLOURE, del ll. vg. *plōvēre*, que va substituir el clàssic *plūēre* □ 1.ª doc.: S. XIII (Llull, *Jaume I, VidesR.*).

«Fo emperador --- N'Anric --- en aquel temps *ploc* tant, e tronà e lampeguà e fé tempestats tantes, que anc --- tantes de Noè ensà», *VidesR.*; ¹ «--- lurs mullers foren a l'esgleya --- dementre que ohien la missa, *pluvia* e fahia mal temps ---; exí una serventa, qui portave a l'esgleya capa de *pluja* e galotxes a son senyor e a sa dona», Llull (*Blang.*, *NCl.* I, 100.23); «quan éls exiren de Tortosa per venir a Nòs, venc-los gran *pluja*; e *ploc* tant en aquella saó, que quan volgren passar lo riu d'Uyldecona, no-l poc passar sinó un cavaller, --- qui passà nadan ---», *Jaume I* (*Ag.*, 283); «havié-y un estany plen d'aygua, per ço com havia *plogut*», *Serra* (*Gènesi de Scriptura*, p. 139). I veg. *ploure* en *Cerverí*, en la cita de *pluig*.

No en el català central, però sí a diverses zones dialectals, usen el reflexiu *ploure's* (un indret, o en un indret, cobert) amb el valor de 'haver-hi goteres, no servir com a aixopluc': «la última archada stigué mal e perillosa de *ploure's* e de venir a ruhina» a. 1435 (*Traver, Antigs. de CastàP.*, p. 236); també a Muntanya de Mallorca: «sí fa mal temps mos hi podem ficar, que no s'hi *plou* a davall», *Banyalbufar* (1964). Altrament *ploure*, en els altres usos, és un mot uniforme i d'ús general, de sempre i de tot el domini lingüístic: des de les tres Illes (eiv. *ploure*, *PzCabr.*), fins a Alacant, el Ross. i Ribag. (conjugació *plōyre, plōyén, plōyēba, plōyria*, *Lasquarri*, 1957); fins a l'Alt Aragó es mantenia la *pl.*, sinó que en part el present *plueve* s'hi reduí a *plébe*, d'on analògicament *plébé* 'ploure' i *ya plébíu* 'ja va ploure' (S. Juan de Gistau, 1965).

DERIV.: *Ploguda* 'ratxa de pluges' val. «com que aquell mes va fer una *p.*, hi hagué una escagassada de terres ---», *Vilafamés* (1961).

Com a verb atenuatiu i freqüentatiu, amb el sentit ³⁵ de 'ploure a gotetes, fer xim-xim, roinejar' s'han usat diverses formes derivades. Entre les quals, el cat. central prefereix *plovisquejar* [Belv.], menys *ploviscar* [Lacav.; *FebrCard.*, 485] aquell també a Val. (*J. G. M.*, c. 1955); *ploviscar*, *Bna.* 1652, *BABL* XVI, 34; ⁴⁰ «han atribades --- de son passeig --- lo cel casi negre --- a la part de ponent --- ha començat a *plovisquejar*», «amb pluja o *plovisqueja* a ratos», *B. de Maldà, Coll. B. V.*, 77, 203. Però en cat. or. té gran extensió *plovinejar*, que no sols és el que havia heretat de criatura dels meus pares i avis gironins-empordanesos, sinó el que sentia a *StPolM* (*plubinēza*, quan sortia en mar amb pescadors, 1919 ---), o bé *pluinejar* (Lab., *pluinar* Belv.), *pluineja* pres. *StJnAbad.*, 1930; Fontserè afegeix «*pluinejar, pluineja* subst. i verb» al seu *DOrt.*² Cf. alt-arag. *esplevintar* 'caure gotetes d'aigua, cast. *lloviznar*', *V. de Broto* (*ASatué*, 1972, cf. *plever* supra).

Eivissenc *poïcar* «este dia amaneixqué cubert lo cel, ab disposició de ploure; luego que es comensà la missa, comensà a *pluicar* y ans de acabar la festa tinguérem aygua abundant» any 1768 (*Isidor Macabich, Sta. M. la Mayor, Cròn.*, 105); *plovicar* fi S. XIV, *Ginebreda-Boeci*; *plovic*. En el Migjorn i el Nord val. *plovitejar* i *ploviteig* *EnrValor* (c. 1950) i *AlcM.* Però ⁶⁰ *plovisn(e)jar, plovisn*, són castellanismes intolerables.